

14.

Seksualność w życiu rodzinnym

I. PROSPEKT WARTOŚCI

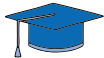
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój emocjonalny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność okazywania uczuć

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność budowania prawidłowych relacji rodzinnych

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Rodzina jako przestrzeń kształtowania się prawidłowych relacji osobowych.
- Wzorce zachowań seksualnych we współczesnym świecie.
- Seksualność przeżywana według zasad moralnych i obyczajowych.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Seksualność jest formą służebną wobec miłości i rodzicielstwa.
- Nie należy gorszyć młodszego rodzeństwa.
- Nie można prowokować sytuacji, w których dochodzi do nadużyć seksualnych.

Zasady

- Kształtuję swoją seksualność w oparciu o pozytywne wzorce w mojej rodzinie.
- Reaguję wobec niewłaściwych zachowań seksualnych rodziców, wobec mnie i mojego rodzeństwa.
- Nie boję się zadawać rodzicom pytań na tematy związane z moją seksualnością.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Należy poszerzać swoją wiedzę na temat psychologii i problemów rozwojowych młodzieży.
- Dojrzała postawa rodziców wobec dorastających dzieci, budząca zaufanie w okresie dojrzewania.
- Uporządkowane życie seksualne rodziców ma decydujący wpływ na rozwój seksualny ich dzieci¹.

Zasady

- Szukam fachowej informacji dotyczącej psychologii rozwojowej.
- Okazuję dziecku czułość.
- Reaguję na niewłaściwe zachowania seksualne dziecka.
- Dbam o czystość obyczajów w rodzinie.

¹ „Szczególnego rodzaju dialog w oparciu o ludzką cielesność ma miejsce w małżeństwie. W nim realizuje się wyjątkowa relacja pomiędzy mężczyzną i kobietą, która dokonuje się dzięki ciału i poprzez nie. Powołani są oni, by w oparciu o oblubieńczą miłość, stawać się jednym nie tylko na płaszczyźnie duchowej i psychicznej, ale również cielesnej”. A. Świerczek, *Ciało ludzkie*, w: *Encyklopedia bioetyki*, dz. cyt., s. 90.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Jedynym miejscem realizacji seksualności godnej człowieka jest rodzina.
- Seksualność jest źle kierowana, jeśli zostaje oderwana od porządku miłości.

Zasady

- Nie wywołuję zgorszenia wśród moich uczniów.
- Reaguję na niewłaściwe odnoszenie się uczniów względem siebie, ukazując pozytywne wzorce przeżywania seksualności.
- Przekazuję uczniom wiedzę, że zadaniem rodziny jest służba życiu.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie mają za zadanie narysować swoją rodzinę. Następnie każdy opowiada o swojej pracy, opisując, kto jest kim i czego nauczył się od tej osoby. Warto wskazać uczniom na potrzebę wdzięczności za dobro, jakie na co dzień otrzymują od członków swoich rodzin.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młodzież znajduje oparcie w rodzinie, która jest miejscem kształtowania się prawidłowych relacji między rodzicami. Rodzice zapewniają swoim dorastającym dzieciom poczucie bezpieczeństwa, co pomaga im w akceptacji swojej seksualności.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzież często nie znajduje pozytywnych wzorców zachowań seksualnych w swojej rodzinie. Rodzice nie otwierają się na potrzeby dorastającego dziecka, nie potrafią zrozumieć jego problemów związanych z dojrzewaniem psychofizycznym. Prowadzi to do problemów zachowań seksualnych wynikających z niedojrzałości.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Aktywność seksualna w życiu rodzinnym jest zjawiskiem naturalnym. Pożycie małżeńskie prowadzi do zrodzenia potomstwa. Wyjątkowa relacja pomiędzy mężczyzną i kobietą dokonuje się poprzez ciało.

Pierwsze informacje o przeżyciach duchowo-cielesnych dzieci powinny zdobyć od rodziców. Wtedy mamy pewność, że te informacje są prawdziwe. Nastolatki kształtują swoją seksualność na podstawie pozytywnych wzorców w rodzinie. Informacje te powinny być przekazywane w atmosferze miłości, szacunku i zaufania, ponieważ wtedy dzieci nie będą się wstydziły zadawać pytań związanych z płciowością. Wiadomości dotyczące seksualności, pochodzące od rówieśników, mogą być przekłamane.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Jednym z wątków powieści *Przygody Tomka Sawyera* jest uczucie łączące Tomka Sawyera i Becky Thatcher. Chłopiec zobaczył ją pewnego razu, przechodząc ulicą. Dziewczyna zrobiła na nim duże wrażenie. Zakochał się od pierwszego wejrzenia. Becky była ładnie ubrana i uczesana. Tomek stwierdził, że jest urocza. Postanowił, że za wszelką cenę zdobędzie jej względy. Nie było to proste,

dlatego że wybranka sprawiała wrażenie niedostępnej. Główny bohater wymyślał sobie różne zadania, by tylko zaimponować koleżance. Becky odwzajemniła uczucie, ale kiedy dowiedziała się, że chłopiec był wcześniej zaręczony z Amy Lawrence, pogniwała się.

Pierwszą rzeczą, jaką Tomek usłyszał w piątek rano, była wielka, radosna nowina – wieczorem poprzedniego dnia wróciła do miasteczka rodzina sędziego Thatchera. Zarówno Indianin Joe, jak i skarb chwilowo zeszedł na drugi plan i w centrum jego uwagi znów znalazła się Becky. Spotkał się z nią i świetnie spędzili razem czas, bawiąc się w najprzeróżniejsze gry w towarzystwie kolegów i koleżanek ze szkoły. Dzień był wyjątkowo udany, a uwieńczyło go szczególnie przyjemne wydarzenie: Becky uprosiła matkę, aby następnego dnia odbył się długo wyczekiwany i obiecany piknik. Zachwyt dziewczynki nie miał granic, a Tomek był nie mniej uradowany.

Becky Thatcher to bardzo ładna i mądra dziewczyna. Nic dziwnego, że Tomek zakochał się w niej bez pamięci. Kiedy wyjechała, bardzo mu jej brakowało. Gdy wróciła do miasta, wszystkie inne sprawy, nawet ciekawe zabawy,

M. Twain, *Przygody Tomka Sawyera*,
tłum. M. Kędroń, B. Ludwiczak, wyd. Greg,
Kraków 2016, s. 208.

nie miały już większego znaczenia. Tomek bawił się z Becky i z innymi dziećmi. Wszyscy wesoło dokazywali cały dzień. Nie mogli się już doczekać kolejnego dnia, ponieważ miał się wtedy odbyć długo wyczekiwany piknik.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Podstawą prawdziwej miłości do dziecka jest autentyczna miłość między małżonkami, zaś podstawą miłości zarówno małżeńskiej, jak rodzicielskiej jest oparcie w Bogu, właśnie to Boże ojcostwo. Kiedy małżonkowie starają się o to, ażeby samych siebie składać sobie wzajemnie w darze, kształtują w sobie w ten sposób prawidłowe postawy rodzicielskie. Do prawdziwej miłości wychowuje się wymagając, ale tylko miłując można wymagać. Dlatego też ze względu na dobro przyszłego pokolenia ważne jest, aby małżonkowie utrwalali, uszlachetniali i pogłębiali swoją wzajemną miłość. Wtedy również ich dzieci będą w stanie założyć kiedyś prawdziwie chrześcijańskie rodziny i będą umiały kochać swoich rodziców.

Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. odprawionej na lotnisku w Mastowie, 3.06.1991, w: tegoż, Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s. 617.

Zakorzeniona w osobowym i całkowitym obdarowaniu się małżonków i wymagana dla dobra dzieci nierozzerwalność małżeństwa znajduje swoją ostateczną prawdę w zamysle Bożym wyrażonym w Objawieniu: Bóg chce nierozzerwalności małżeństwa i daje ją jako owoc, jako znak i wymóg miłości absolutnie wiernej, którą On darzy człowieka i którą Chrystus Pan żywi dla swego Kościoła.

FC 20.

Należy do rozwoju miłości, do wyższych jej poziomów, jej wewnętrznych oczyszczeń fakt, że teraz poszukuje ona definitywności i to w podwójnym znaczeniu: w sensie wyłączności – tylko ta jedyna osoba – i w sensie „na zawsze”. Miłość obejmuje całość egzystencji w każdym jej wymiarze, także w wymiarze czasu. Nie mogłoby być inaczej, ponieważ jej obietnica

DCE 6.

ma na celu definitywność: miłość dąży do wieczności. Tak, miłość jest „ekstazą”, ale ekstazą nie w sensie chwili upojenia, lecz ekstazą jako droga, trwałe wychodzenie z „ja” zamkniętego w samym sobie w kierunku wyzwolenia „ja” w darze z siebie i właśnie tak w kierunku ponownego znalezienia siebie, a nawet w kierunku odkrycia Boga.

LF 52.

Pierwszym środowiskiem, w którym wiara oświeca miasto ludzi, jest rodzina. Mam na myśli zwłaszcza trwały związek mężczyzny i kobiety w małżeństwie. Powstaje on z ich miłości, będącej znakiem i obecnością miłości Bożej, z uznania i akceptacji dobra odmienności seksualnej, dzięki czemu małżonkowie mogą stać się jednym ciałem (por. Rdz 2,24) i są zdolni zrodzić nowe życie, co jest przejawem dobroci Stwórcy, Jego mądrości i Jego planu miłości.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Nie bądźcie przeto nierozsądni, lecz usiłujcie zrozumieć, co jest wolą Pana. A nie upijajcie się winem, bo to jest [przyczyną] rozwiązłości, ale napełniajcie się Duchem, przemawiając do siebie wzajemnie w psalmach i hymnach, i pieśniach pełnych ducha, śpiewając i wysławiając Pana w waszych sercach. Dziękujcie zawsze za wszystko Bogu Ojcu w imię Pana naszego Jezusa Chrystusa! Bądźcie sobie wzajemnie poddani w bojaźni Chrystusowej! Żony niechaj będą poddane swym mężom, jak Panu, bo mąż jest głową żony, jak i Chrystus – Głową Kościoła: On – Zbawca Ciała. Lecz jak Kościół poddany jest Chrystusowi, tak i żony mężom – we wszystkim. Mężowie miłujcie żony, bo i Chrystus umiłował Kościół i wydał za niego samego siebie, aby go uświęcić, oczyściwszy obmyciem wodą, któremu towarzyszy słowo, aby osobiście stawić przed sobą Kościół jako chwalebny, nie mający skazy czy zmarszczki, czy czegoś podobnego, lecz aby był święty i nieskalany. Mężowie powinni miłować swoje żony, tak jak własne ciało. Kto miłuje swoją żonę, siebie samego miłuje. Przecież nigdy nikt nie odnosił się z nienawiścią do własnego ciała, lecz [każdy] je żywi i pielęgnuje, jak i Chrystus – Kościół, bo jesteśmy członkami Jego Ciała.

Ef 5,17-30;
por. Pwt 22,13-29.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Płodność miłości małżeńskiej obejmuje także owoce życia moralnego, duchowego i nadprzyrodzonego, jakie przez wychowanie rodzice przekazują swoim dzieciom. Rodzice są głównymi i pierwszymi wychowawcami swoich dzieci. W tym sensie podstawowym zadaniem małżeństwa i rodziny jest służba życiu.

KKK 1653;
por. 2221.

IV. LITERATURA

- Augustyn J., *Wychowanie seksualne w rodzinie i w szkole*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2015.
- Bednarski F., *Wychowanie ludzkich popędów i woli*, wyd. Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy, Kraków 2001.
- Benedykt XVI, *Encyklika Deus Caritas est*, wyd. Libreria Editrice Vaticana, Watykan 2006.
- Franciszek, *Encyklika Lumen fidei*, Wydawnictwo M, Kraków 2014.
- Grądzka M., *Piast Kołodziej*, w: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy czwartej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 163-164.

- Heinemann H., *Być rodzicami. Pozostać zakochanymi*, tłum. U. Poprawska, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006.
- Jan Paweł II, *Adhortacja Familiaris consortio*, w: tegoż, *Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. M. Romanek, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 91-216.
- Jan Paweł II, *Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. odprawionej na lotnisku w Masłowie, 3.06.1991*, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, red. J. Poniewierski, wyd. Znak, Kraków 2012, s. 613-619.
- Jan Paweł II, *Mężczyznę i niewiastę stworzył ich. O Jana Pawła II teologii ciała*, t. 1: *Chrystus odwołuje się do serca*, wyd. TN KUL, Lublin 2002.
- Kiereś B., *Chodzi o miłość*, wyd. Fundacja Servire Veritati. Instytut Edukacji Narodowej, Lublin 2006.
- Klimaszewski S., *Największa jest miłość. Etyka na co dzień*, wyd. Księży Marianów Promic, Warszawa 2005.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Law M.R., Law L., *Gdy w małżeństwie nie jest łatwo*, tłum. T. Kołodziej, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.
- Maślanka W., *Od relatywizmu moralnego do cywilizacji miłości*, wyd. Cywilizacja Miłości, Opole 2006.
- Olech J., *Dynastia Miziołków*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018.
- Pelamatti L., *Bolesna miłość. Kiedy seksualność dzieli małżonków*, tłum. E. Łukaszyk, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Póltawska W., «By rodzina była Bogiem silna...» Na kanwie «Listu do rodzin» Ojca Świętego Jana Pawła II, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2005.
- Świerczek A., *Ciało ludzkie*, w: *Encyklopedia bioetyki. Personalizm chrześcijański. Głos Kościoła*, red. A. Muszala, wyd. Polwen, Radom 2005, s. 86-90.
- Twain M., *Przygody Tomka Sawyera*, tłum. M. Kędroń, B. Ludwiczak, wyd. Greg, Kraków 2016.

